

ရခိုင်

မဟာဗုဒ္ဓိဘူရားသမိုင်း

ထွန်းရွှေနိုင် (မဟာဝိဇ္ဇာ)

ကျမ်းပြုစုသူ ထွန်းရွှေခိုင် (မဟာဝိဇ္ဇာ) ၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရမ်းဗြေ့မြို့ အဖ ကုန်သည် ကြီး ဦးလာဘ၊ အမိ ဒေါ် ငွေချိန်တို့ မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားသည် ။ အမည်ရင်း ဦးထွန်းရွှေ ဖြစ်သည် ။

၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာ(ပထဝီဝင်) ဘွဲ့ကို ရရှိသည် ။ ထိုနှစ်မှာ ပင် လုပ်သားများကောလိပ်၊ ပထဝီဝင် ဌာနတွင် အချိန်ပိုင်း နည်းပြအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည် ။ ၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် စစ်တွေဒေသကောလိပ်၌ ပထဝီဝင် နည်းပြအဖြစ် ဆက်လက်တာဝန်ထမ်းဆောင်သည် ။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် "စစ်တွေမြို့မြေအသုံးချရေး" စာတမ်းဖြင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ မဟာဝိဇ္ဇာတန်း ဖြေဆိုအောင်မြင်ပြီးနောက် စစ်တွေဒေသကောလိပ်တွင် ပထဝီဝင်ဌာန လက်ထောက် ကထိ

က၊ ဌာနမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။ ။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် မော်ကွန်းထိန်းအဆင့် (၂)ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စစ်တွေဒီဂရီကောလိပ်တွင် မော်ကွန်းထိန်းအဆင့်(၁)ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီးနောက် ရန်ကုန်အဝေးသင်တက္ကသိုလ်နှင့် ရန်ကုန်နိုင်ငံခြားဘာသာတက္ကသိုလ်တို့ တွင် လည်း တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ။ ပါရဂူဘွဲ့ (Ph.D) အတွက် “Evolution of Rakhine Ancient Capitels” ရခိုင်သမိုင်းကျမ်းကို ပြုစုတင်သွင်းခဲ့သည်။ ။ ထွန်းရွှေခိုင် (မဟာဝိဇ္ဇာ) အမည်ဖြင့် ရခိုင်သမိုင်းစာအုပ်များ နှင့် ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သုတေသနစာတမ်းများ စွာ ရေးသားပြုစုသည်။ ။

ကမ္ဘာ့အဆင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသော “A guide to Maruk-U” ၊ “A guide to Mahamuni” နှင့် ယခုထုတ်ဝေသည့် ရခိုင်မဟာရာဇဝင်ကြီး ပါအဝင် စာအုပ် (၁၆)အုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ။

ရခိုင်-မြန်မာ ပဏ္ဍိတ်ဆရာကြီး ဦးဦးသာထွန်း၊ ရခိုင်သမိုင်း စာပေပညာရှင် ဦးစက္ကိန္ဒ၊ အထက်တန်းပညာဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးစံသာအောင်တို့ နှင့် တွဲဖက်၍ ရခိုင်ရေးရာ သမိုင်းစာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ။

ယခုအခါ ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်သန်းသန်းမြင့် (စစ်တွေမြို့ဇာတိ)နှင့် သားနေမျိုးထွန်း၊ သန့်ဇင်ထွန်း၊ သမီး ဝါဝါဝင့်ခိုင်တို့ နှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့တွင် နေထိုင်ရင်း ရခိုင်သမိုင်းဆိုင်ရာ စာပေများ ၊ သုတေသနပြုစာတမ်းများ တို့ ကို ရေးသားလျက် ရှိနေပါသည်။ ။

စာရေးသူ၏ အမှာ စာ

မဟာမုနိ ဘုရားကြီးသည် ရခိုင်ဘုရင်အဆက်ဆက် ကြည်ညိုသဒ္ဓါစွာဖြင့် ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသော သမိုင်းဝင်ဘုရားကြီး ဖြစ်သည်။ ဘုရားကြီး တည်ရှိရာ ပရဝဏ်မှာ အေဒီ (၄)ရာစုအထိ ထွန်းကားခဲ့သော ဓညဝတီမြို့တော်ဟောင်း နန်းမြို့ရိုး၏ အရှေ့မြောက်ထောင့်တွင် တည်ရှိသည်။ ကောင်းကင်မြေတိုင်းဓာတ်ပုံ (Aerial Photo) တွင် ကောင်းစွာ တွေ့ရသည်။ ဤသို့ နန်းမြို့၏ အရှေ့မြောက်ဘက်ဦးတွင် သာသနိက အဆောက်အအုံ တည်ထားကိုးကွယ်သော ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုကို မြန်မာနိုင်ငံမှ ပျူမြို့ပြနိုင်ငံများ (ဗိဿနိုး၊ သရေခေတ္တရာ)၊ သီရိလင်္ကာမှ ပိုလုန္နရဝ (Polonneruva) မြို့တော်ဟောင်းနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ ယသောဒပူရ (Yasodha Pura) စသော ရှေးကျသော မြို့တော်ဟောင်းများတွင် လည်း တွေ့ရသည်။

ဘုရားကြီး၏ အတိတ်သမိုင်းကား ရှည်လျားလှသည်။ ခိုင်မာလှသည်။ ဘုရင်ကိုယ်တိုင် နန်းဦးတွင် အထွတ်အမြတ် ကိုးကွယ်ခဲ့သော ဘုရားဖြစ်၍ လည်း မှတ်တမ်းဝင် သမိုင်းဝင် ဖြစ်သည်။ ရှေးဟောင်းရခိုင်ပေမူ၊ ပုရပိုက်မူများ တွင် ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်သတင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တခမ်းတနား ဖော်ပြထားကြသည်။ ရခိုင်ဘုရင်အဆက်ဆက်တို့ သည် မဟာမုနိဘုရားကြီးကို မဏ္ဍိုင်ပြု၍ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး သာယာစည်ပင်ရေး၊ အခွန်ရှည်သန့်ရှင်းရေးအတွက် အစွမ်းကုန် အားထုတ်ခဲ့ကြရာ အဆိုပါ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ ၏ အလှူဒါနအစုစုကို ဤမဟာမုနိဘုရားကြီး ကုန်းမြေတွင် ယနေ့တိုင် အထင်အရှားတွေ့နိုင်သည်။ ရှေးကျသော ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု အနုပညာဆိုင်ရာ အထောက်အထားများ ဖြစ်ကြသည်။

ရှေးဟောင်း ပေ၊ ပုရပိုက်များ တွင် ဘုရားကြီးအား ‘မဟာမုဏိ’ ဟု အစောဆုံး တွေ့ရသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ‘မဟာမုနိ’ ဟု တွင် တွင် ကျယ်ကျယ် ရေးသားလာသည်။ ဘုရားကြီးအား ကြည်ညိုသဒ္ဓါစွာဖြင့် မဟာမြတ်မုနိ၊ မြတ်မုနိ၊ မုနိရှင်ပင်၊ ဘုရားကြီး၊ ညီတော်ကိုယ်စား၊ ညီတော်ပွား၊ ကိုယ်ပွားတော်၊ ကိုယ်စားတော်၊ ရုပ်ရှင်တော်၊ စက်ရှင်တော် ဟူ၍ လည်း အမျိုးမျိုး ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ နိုင်ငံခြားသားတို့ ကမူ Maha muni Shrine, Mahamuni Temple, Mahamuni Pagoda, Magical Image, Great Image ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြသည်။

ဘုရားကြီးအတွက် ရန်ပုံငွေရှာဖွေရန် မဟာမုနိဂေါပကမှ ခွင့်ပြုချက် တောင်းခံကြောင်း ရခိုင်သားကြီးစာပေ ရခိုင်လှမြင့်မှ ဖုန်းဖြင့်ခွင့်တောင်းလာသည်။ သို့အတွက် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစွာ စာရေးသူက ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ စာရေးသူသည် ရခိုင်ပြည် ဓညဝတီမြို့တော်ဟောင်းရှိ မဟာမုနိ ဘုရားသမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အကြောင်းစုံ သိရှိနိုင်အောင် ရခိုင်သမိုင်းအဖွဲ့နှင့်အတူ အကြိမ်ကြိမ် သုတေသန ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ တစ်ကြိမ်နှင့် တစ်ကြိမ် ဘုရားကြီး၏ လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်သော ရာဇဝင်ကို လေ့လာမှတ်သားခဲ့ရပါသည်။

မဟာမုနိဘုရားကြီးသည် ရခိုင်သမိုင်းနှင့်အတူ ရှေးကျလွန်း၍ အထောက်အထား ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှိပါသည်။ သမိုင်းကြောင်းအရလည်းကောင်း၊ ဗိသုကာ အနုပညာလက်ရာအရ လည်းကောင်း လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်သည်။ ရှေးဟောင်း ရခိုင်ပြည်၏ ဗုဒ္ဓဘာသာသမိုင်းစဉ်တစ်ခုလုံးသည် ဂေါတမဘုရားရှင်၏ ညီတော်ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ဤမဟာမုနိဘုရား ကုန်းမြေတစ်ဝိုက်တွင် ဗဟိုပြုလျက် ရှိနေပေသည်။ ဘုရားကြီး၏ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ အရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် ဂေါပကအဖွဲ့မှ စောင့်ထိန်းရန်လိုအပ်လျက်ရှိရာ ရခိုင်ပြည်နယ်တစ်ဝန်းမှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အပေါင်းက ဝိုင်းဝန်းစောင့်ထိန်းကြရပေမည်။

ဘုရားကြီး ရန်ပုံငွေအတွက် ပထမအကြိမ်အဖြစ် ဤစာအုပ်ကို စောင်ရေနှစ်သောင်းထိ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့ပါသည်။ ကြီးမားသော သဒ္ဓါတရားကြောင့် အချိန်တိုအတွင်း ရန်ပုံငွေများ ရရှိခဲ့ဖူးပါသည်။

(ဗုဒ္ဓသာသနံ စီရံတိဋ္ဌတု)

ဦးထွန်းရွှေခိုင် (မဟာဝိဇ္ဇာ)

၂၅-၁၁-၂၀၁၄
